

Sygn. akt I C 1227/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 września 2016 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący : SSO Andrzej Żelazowski

Protokolant: st. prot. Anna Żarczyńska-Ziobro

po rozpoznaniu w dniu 15 września 2016 r. w Krakowie

na rozprawie

sprawy z powództwa **J. G.**

przeciwko **Towarzystwu (...) S.A. w W.**

o zapłatę i ustalenie

I. zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz powoda J. G. kwotę 98.544,01zł (słownie złotych: dziewięćdziesiąt osiem tysięcy pięćset czterdzieści cztery 01/100) z ustawowymi odsetkami do dnia 31 grudnia 2015r. i dalszymi odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 62.544,01zł od dnia 13 lutego 2014r. do dnia zapłaty i od kwoty 36.000,00zł od dnia 20 czerwca 2014r. do dnia zapłaty;

II. ustala, iż pozwany Towarzystwo (...) S.A. w W. ponosi odpowiedzialność za skutki wypadku komunikacyjnego, któremu uległ powód J. G. w dniu 6 października 2013r., jakie mogą ujawnić się w przyszłości;

III. w pozostałej części powództwo oddala;

IV. zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz powoda J. G. kwotę 12.467,00zł (słownie złotych: dwanaście tysięcy czterysta sześćdziesiąt siedem) tytułem zwrotu kosztów procesu;

V. nakazuje pobrać od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Krakowie kwotę 1.597,77zł (słownie złotych: jeden tysiąc pięćset dziewięćdziesiąt siedem 77/100) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sygn. akt I C 1227/14

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 29 września 2016 r.

Małoletni powód J. G. reprezentowany przez przedstawiciela ustawowego L. G. w żądaniu pozwu skierowanego przeciwko Towarzystwu (...) S.A. z siedzibą w W. (k. 2 –37) wniósł o: 1) zasądzenie od strony pozwanej na swoją rzecz kwoty 91.000,00 zł z ustawowymi odsetkami od kwoty 55.000,00 zł od dnia 22.01.2014 r. do dnia zapłaty i od kwoty 36.000,00 zł od dnia 20.05.2014 r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za ból i cierpienie; 2) zasądzenie od strony pozwanej na swoją rzecz kwoty 13.989,17 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 22.01.2014 r. do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów leczenia; 3) ustalenie, iż strona pozwana ponosi odpowiedzialność za skutki wypadku komunikacyjnego, któremu uległ powód w dniu 6.10.2013 r. jakie mogą ujawnić się w przyszłości; 4)

zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa w wysokości dwukrotności stawki minimalnej.

Na uzasadnienie powód wskazał, iż w dniu 6.10.2013 r. w Z. doszło do wypadku komunikacyjnego. Kierujący samochodem marki M. o nr rej. (...) potracił małoletniego pieszego J. G., który wkroczył na jezdnię wprost pod nadjeżdżający pojazd. W dacie wypadku powód miał 11 lat.

W sprawie tej Komisariat Policji w Z. prowadził postępowanie, sygn. akt (...), które zakończyło się wydaniem decyzji o nie kierowaniu wniosku o ukaranie do Sądu Rejonowego w sprawie kolizji drogowej.

Kierujący pojazdem objęty był ochroną ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów u pozwanego Ubezpieczyciela.

W toku postępowania likwidacyjnego strona pozwana wypłaciła powodowi zadośćuczynienie w wysokości 5.000,00 zł oraz odszkodowanie w kwocie 100,00 zł, przyjmując przyczynienie się powoda do powstania szkody w wysokości 90%. Co do dalszych roszczeń, pomimo odwołania się od niekorzystnej decyzji, pozwany odmówił ich uznania.

W wyniku przedmiotowego wypadku powód doznał bardzo ciężkich urazów ciała w postaci: urazowego obrzęku mózgu, rozlanego uszkodzenia aksonalnego, urazowego krwotoku podpajęczynówkowego, krwiaka przymózgowego, krwiaka podczepcowego, rozedmy urazowej podskórnej, złamania kości sklepienia czaszki, złamania kości podstawy czaszki, urazu śledziony, stłuczenia płuc. W dalszym okresie hospitalizacji doszło u powoda do zapalenia płuc spowodowanego gronkowcem złocistym.

W związku z doznanymi obrażeniami powód był przez długi czas hospitalizowany i poddawany zabiegom medycznym, w tym rehabilitacyjnym. Ogólna poprawa stanu zdrowia powoda nastąpiła dopiero po 7 miesiącach od daty wypadku.

W ocenie powoda żądana kwota zadośćuczynienia jest adekwatna do rozmiaru negatywnych następstw wypadku, przy uwzględnieniu przebiegu leczenia i rekonwalescencji oraz stopnia przyczynienia się do powstania szkody w wysokości 40%.

Powód wskazał nadto, że w związku z następstwami wypadku winien zostać zasądzony na jego zwrot kosztów opieki sprawowanej w okresie od dnia 6.10.2013 r. do dnia 29.06.2014 r., ponieważ we wskazanym okresie powód był osobą niesamodzielną i wymagającą pomocy osób trzecich w łącznym wymiarze 1.654 godzin. Opiekę tę faktycznie nad powodem sprawowali jego rodzice, a koszt usług opiekuńczych przyjętych przez MOPS za 1 godzinę wynosił w tamtym okresie 10,59 zł. Przyjmując zatem, że przyczynienie powoda do powstania szkody wynosi 40%, a nie 90%, a także z uwagi na wypłaconą już powodowi z tego tytułu kwotę 100,00 zł, powód dochodzi z tytułu zwrotu kosztów opieki kwoty 10.409,32 zł. (17.515,86 zł x 40% minus 100,00 zł).

Na żadaną kwotę kosztów dojazdu w wysokości 1.805,33 zł składają się koszty dojazdów rodziców w odwiedziny podczas pobytu powoda w szpitalu. Oboje rodzice w okresie od dnia 6.10.2013 r. do dnia 26.11.2013 r. (tj. przez 50 dni) pokonali łącznie każdy swoim samochodem po 1.800 km (po 36 km w obie strony każdego dnia). Iloczyn liczby przejechanych kilometrów 3.600 km i stawki 0,8358 zł/km określonej z rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 r, przy przyjęciu stopnia przyczynienia w wysokości 40%, daje ostatecznie wskazaną kwotę 1.805,33 zł.

Odnosnie kosztów leczenia powód podał, że w dotychczasowym procesie leczenia poniósł wydatki z tego tytułu w wysokości 2.957,53 zł. Po odjęciu przyczynienia (40%) daje to kwotę 1.774,52 zł. Na wskazaną kwotę złożyły się koszty zakupu leków, środków medycznych oraz koszty konsultacji specjalistycznych, ponieważ konieczne było odbycie wizyt prywatnych ze względu na odległe terminy oczekiwania w ramach NFZ, a nadto koszty prywatnej rehabilitacji.

W odpowiedzi na pozew (k. 183- 192) strona pozwana Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W. wniosła o dorzucenie pozwu, ewentualnie o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

W przedmiocie żądania odrzucenia pozwu strona pozwana podniosła, iż wniosek ten jest zasadny z uwagi na brak zgody wyrażonej przez sąd opiekuńczy do działania w imieniu małoletniego rodziców w zakresie przekraczającym zwykły zarząd jego majątkiem tj. wniesienie niniejszego powództwa do sądu.

Odnosząc się do merytorycznie do zgłoszonych przez powoda roszczeń pozwana przyznała, iż ponosi odpowiedzialność za skutki wypadku drogowego zaistniałego w dniu 6.10.2013 r. w miejscowości Z., w wyniku którego uszczerbku na zdrowiu doznał powód.

Wskazała, iż na skutek przeprowadzonego postępowania likwidacyjnego Ubezpieczyciel wypłacił powodowi kwotę 5.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia i kwotę 100,00 zł tytułem odszkodowania, przy uwzględnieniu 90% przyczynienia się powoda do zaistniałej szkody w związku z faktem wtargnięcia przez niego na jezdnię bezpośrednio pod prawidłowo poruszający się pojazd.

W ocenie strony pozwanej powód nie wykazał zasadności żądania zadośćuczynienia w wysokości dochodzonej pozwem. Według pozwanej jest ona wygórowana i nie spełnia przymiotu odpowiedniości. Ustalając wysokość zadośćuczynienia pozwana wzięła pod uwagę negatywne skutki odczuwane przez powoda w związku z urazami i komplikacjami powstałymi wskutek wypadku, w tym cierpienia fizyczne, psychiczne w okresie leczenia oraz związane z tym dolegliwości. Tym samym stoi on stanowisku, że wypłacona tytułem zadośćuczynienia kwota stanowi pełną i realną rekompensatę wyrządzonej powodowi krzywdy.

Zdaniem pozwanej brak jest także podstaw do uwzględnienia dalszego roszczenia o zwrot kosztów opieki i dojazdów. Pozwana zarzuciła, że powód domaga się zwrotu kosztów opieki także za okres kiedy znajdował się w szpitalu, gdzie miał zapewnioną całodobową opiekę medyczną i pielęgnarską. Zakwestionowała także zakres sprawowanej przez rodziców opieki nad powodem po opuszczeniu szpitala, jak i metodologię ustalenia kosztów tej opieki poprzez odwołanie się do stawek przyjętych za świadczenie opieki specjalistycznej.

W zakresie zwrotu kosztów dojazdów samochodem wskazała na brak uzasadnienia korzystania wyłącznie z tego środka komunikacji oraz nieuwzględnienie konieczności dojazdu rodziców powoda do pracy, czy odwożenia jego rodzeństwa do szkoły.

Pozwana odmówiła także uznania roszczeń powoda obejmujących zwrot kosztów wydatków na leki oraz koszty prywatnych konsultacji medycznych wskazując na możliwość korzystania z publicznej służby zdrowia.

Pozwana zakwestionowała też zasadność roszczenia powoda o ustalenie odpowiedzialności pozwanej za skutki przedmiotowego zdarzenia w przyszłości wskazując, że powód nie wykazał przesłanek, na których opiera swój wniosek.

W zakresie roszczenia o odsetki pozwany zakwestionował zasadność ich żądania od dat podanych w pozwie wskazując, iż sąd ustalając należne zadośćuczynienie bierze pod uwagę stan z chwili zamknięcia rozprawy, dlatego też odsetki od przyznanej z tego tytułu kwoty winny być zasądzone od dnia uprawomocnienia się wyroku.

Bezsporne w sprawie było, iż:

W dniu 6.10.2013 r. w Z. miał miejsce wypadek komunikacyjny. Kierujący samochodem marki M. o nr rej. (...) M. T. potrafił małoletniego pieszego J. G., który wbiegł na jezdnię wprost pod nadjeżdżający pojazd.

Po przeprowadzeniu przez Komisariat Policji w Z. czynności wyjaśniających odstąpiono od skierowania do sądu wniosku o ukaranie z uwagi na wiek małoletniego powoda.

Pojazd, którym kierował M. T. posiadał ważne ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej w Towarzystwie (...) S.A. w W..

Pismem z dnia 07.01.2014 r. pełnomocnik małoletniego powoda zgłosił w pozwany Towarzystwie (...) szkodę wnosząc od wypłatę kwoty 60.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia oraz kwoty 17.666,84 zł tytułem zwrotu kosztów leczenia, w tym kosztów opieki i kosztów przejazdów związanych ze szkodą.

Na skutek dokonanego zgłoszenia strona pozwana wszczęła postępowanie likwidacyjne. W piśmie z dnia 22.01.2014 r. poinformowała powoda o przyznaniu kwoty 5.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia i kwoty 100,00 zł tytułem zwrotu kosztów opieki i dojazdów, uznając, iż faktycznie przysługiwałyby mu kwota 50.000,00 zł jako odpowiednia do doznanych przez niego cierpień fizycznych i psychicznych, jednak w związku z tym, iż powód wtargnął na jezdnię bezpośrednio pod koła prawidłowo poruszającego się pojazdu, przyczynił się do zaistnienia skutków wypadku w wysokości 90%.

Od powyższej decyzji powód złożył odwołanie z dnia 12.02.2014 r., wnosząc o ponowne rozpatrzenie sprawy, w szczególności w przedmiocie poziomu przyjętego przez pozwaną przyczynienia. Pozwana spółka nie uwzględniła żądania powoda.

Pismem z dnia 12.05.2014 r. powód zwrócił się do strony pozwanej z pozycją ugodowego zakończenia likwidacji szkody żądając jednocześnie przyznania zadośćuczynienia w wysokości 160.000,00 zł. Po przyjęciu przyczynienia się w wysokości 40% domagał się wypłaty z tego tytułu kwoty 91.000,00 zł.

Pismem z dnia 20.05.2014 r. pozwana Spółka odmówiła dokonania jakichkolwiek dalszych wypała na rzecz powoda.

Ponadto Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu wypadku powód miał udać się rano do szkoły do K.. Został zabrany spod domu w Z. samochodem przez dziadka J. G.. Po przejechaniu kilkuset metrów powód zorientował się, że zapomniał legitymacji szkolnej. Dziadek powoda zawrócił z drogi i zatrzymał samochód w zatoczce. Powód wysiadł z samochodu i biegł poboczem po prawej stronie w kierunku domu, nagle chcąc przebiec przez ulicę, nie odwracając się za siebie, skręcił w lewo i wpadł wprost pod najjeżdżający samochód.

W chwili zdarzenia warunki pogodowe były dobre, jezdnia sucha, temperatura około 10 stopni. Pojazd, którym kierował M. T. jechał z prędkością nie większą niż 50 km/h.

Przyczyną zaistnienia wyżej opisanego wypadku było wyłącznie zachowanie pieszego – małoletniego powoda, który przekraczając jezdnię naruszył obowiązujące przepisy kodeksu drogowego (art. 13 i 14).

Kierowca pojazdu marki M. (...) nr rej. (...) nie naruszył przepisów prawo ruchu drogowego i nie przyczynił się do wypadku z dnia 6.10.2103 r. z udziałem małoletniego J. G..

dowód: notatka urzędowa wypadku drogowego z dnia 6.10.2013 r. z załącznikami, k. 157 – 163, protokoły przesłuchania świadków wykroczenia, k. 164 – 167, opinia biegłego sądowego do spraw techniki samochodowej, rekonstrukcji wypadków i kolizji drogowych mgr inż. J. K., k. 259 – 269.

Bezpośrednio z miejsca wypadku powód został przetransportowany do (...) Szpitala (...) w K. na Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii, gdzie stwierdzono u niego: urazowy obrzęk mózgu, rozlane uszkodzenie aksonalne, urazowy krwotok podpajęczynówkowy, krwiak przymózgowy, krwiak podczepcowy, rozedmę urazową podskórną, złamanie kości sklepienia czaszki, złamanie kości podstawy czaszki, uraz śledziony, stłuczenie płuc. W trakcie leczenia doszło do zapalenia płuc spowodowanego gronkowcem złocistym. Podczas pobytu w szpitalu powód przez okres pierwszych 14 dni był intubowany, odżywiany pozajelitowo, pozostawał bez logicznego kontaktu, był w śpiączce.

W dniu 23.01.2013 r. powód został przekazany na Oddział Neurochirurgii celem dalszego leczenia, gdzie przebywał do dnia 5.11.2013 r. W trakcie hospitalizacji stan powoda uległ poprawie.

Następnie powód został przeniesiony na Oddział (...) w.w. Szpitala, gdzie był konsultowany specjalistycznie przez gastrologa, neuropsychologa, okulistę, urologa, neurologa i pulmonologa. Na Oddziale tym poddano powoda również zabiegom rehabilitacyjnym obejmującym: fizjoterapię (...), ćwiczenia bierne, ćwiczenia wspomagane, ćwiczenia oddechowe, masaż klasyczny, pionizację i terapię zajęciową.

W dniu 26.11.2013 r. powód został wypisany do domu z zaleceniem kontynuacji rehabilitacji w trybie ambulatoryjnym, rehabilitacji neuropsychologicznej, kontroli w poradniach neuropsychologicznej, okulistycznej, urologicznej i neurologicznej, zażywania T. 3x dziennie oraz F. 3x dziennie.

dowód: karta informacyjna leczenia z (...) Szpitala (...) w K. z 23.10.2013 r., k. 110 – 114, karta informacyjna leczenia z (...) Szpitala (...) w K. z 5.11.2013 r., k. 115, karta informacyjna leczenia z (...) Szpitala (...) w K. z 26.11.2013 r., k. 116 – 118.

Po opuszczeniu Szpitala powód został poddany konsultacji neuropsychologicznej, która wykazała u niego pourazowy zespół czołowy: spowolnienie, adynamię, zespół amnestyczny, zaburzenia koncentracji uwagi, zaburzenia praktyki i ruchów dowolnych, podwójne widzenie i zaburzenia okołoruchowe. Stwierdzono konieczność stosowania dalszej intensywnej rehabilitacji neuropsychologicznej.

dowód: opis i wyniki konsultacji neuropsychologicznej z dnia 6.11.2013 r., k. 110.

W związku z doznanymi w wypadku przez powoda obrażeniami istniała konieczność sprawowania nad nim opieki przez osoby trzecie w wymiarze nieproporcjonalnie w większym niż nad dzieckiem w adekwatnym wieku bez podobnych zaburzeń.

W szpitalu poza personelem medycznym powodem opiekowali się jego rodzice. Powód wymagał karmienia, pomocy w zachowaniu higieny, zmiany pampersów, zmiany pościeli. Rodzice pomagali mu w.w. czynnościach, byli z nim także w bliskim kontakcie, masowali go, głaskali, mówili do dziecka, grali na gitarze, podawali zapachy do wąchania w celu stymulacji organizmu dziecka i jego wybudzenia ze śpiączki. Z powodu niepamięci po doznanym urazie rodzice rozpoczęli z synem naukę alfabetu, cyfr, czytania, liczenia. Uczyli go siadać, stawiali na nogi, ćwiczyli siłę mięśni.

I tak na Oddziale Intensywnej Terapii w Szpitalu (...) w K. w okresie od 6.10.2013 r. do 23.10.2013 r. rodzice sprawowali opiekę na powodem w wymiarze 2 godzin dziennie. Podczas pobytu dziecka na Oddziale Neurochirurgii w dniach od 24.10.2013 r. do 05.11.2013 r. rodzice opiekowali się synem całą dobę, wymieniając się pomiędzy sobą co 12 godzin. W dalszym okresie podczas pobytu chłopca na Oddziale (...) w dniach od 6.11.2013 r. do 26.11.2013 r. opieka ta była sprawowana w wymiarze 8 godzin dziennie.

Po opuszczeniu Szpitala rodzice powoda sprawowali nad synem opiekę przez okres 6 miesięcy w wymiarze po 6 godzin dziennie, w szczególności podczas chodzenia, ubierania, mycia, przyjmowania posiłków oraz w zakresie rehabilitacji, ćwiczeń psychologicznych – ćwiczenia pamięci, koordynacji psychosomatycznej, pomocy w nauce.

W dalszym okresie od 26.05.2014 r. do 29.06.2014 r. rodzice sprawowali nad powodem konieczny nadzór w wymiarze około 2 godzin dziennie.

dowód: oświadczenie L. i M. G. z dnia 10.12.2013 r., k. 124, , opinia sądowo – lekarska z dnia 9.05.2016 r. prof. dr hab. med. S. K., k. 301 – 305.

Rodzice powoda dojeżdżali do syna na wizyty do Szpitala codziennie przez okres 50 dni, każdy własnym samochodem, pokonując dystans z Z. do K. liczący 36 km w obie strony. Łącznie pokonali 3.600 km.

dowód: oświadczenia L. i M. G. z dnia 10.12.2013 r., k. 125 i 126, kopie dowodów rejestracyjnych i praw jazdy, k. 127 – 131.

W dacie wypadku powód miał 11 lat. Był w pełni zdrowy i sprawny. Uczęszczał do szkoły podstawowej przy ul. (...) w K.. Z uwagi na stan zdrowia Zespół (...) w K. orzekł wobec powoda o potrzebie indywidualnego nauczania do końca roku szkolnego 2013/2014 r. i następnie w roku szkolny 2014 /2015.

Orzeczeniem z dnia 8.01.2015 r. w.w Zespół orzekł o potrzebie specjalnego kształcenia powoda J. G. w zakresie nauki w gimnazjum od roku szkolnego 2015/2016.

dowód: orzeczenie nr (...) z dnia 28.11.2013 r., k. 120 – 121, orzeczenie z dnia 8.01.2015 r. nr (...). (...), k. 238-239, orzeczenie z dnia 26.06.2014 r., nr (...).

Orzeczeniem o niepełnosprawności (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w K. małoletni powód został zaliczony do osób niepełnosprawnych, wymagających konieczności stałej i długotrwałej opieki ze strony osoby drugiej ze względu na znacznie ograniczoną możliwość samodzielnej egzystencji. Ostatnie orzeczenie w tym przedmiocie wydano na okres do dnia 7.12.2018 r.

dowód: orzeczenie o niepełnosprawności z dnia 03.12.2013 r., k. 122, orzeczenie o niepełnosprawności z dnia 26.01.2015 r., k. 236.

W następstwie wypadku powód doznał trwałego uszczerbku na zdrowiu z powodu zaburzeń neurologicznych i psychicznych uwarunkowanych organicznie (encefalopatie).

Konsekwencją urazu ośrodkowego układu nerwowego doznanego w wyniku wypadku było pourazowe krwawienie podpajęczynówkowe i rozlane pourazowe uszkodzenie mózgowia (tDAI). U powoda stwierdzono zmiany uszkodzenia dróg układu nerwowego (aksonów) zarówno w płatach mózgu, spoidle mózgu i pniu mózgu, co odpowiada najcięższemu stopniowi rozlanego uszkodzenia układu nerwowego, trzeciemu, o najgorszym i trwałym rokowaniu.

W skutek w.w. obrażeń trwały uszczerbek na zdrowiu powoda wynosi 70%, według załącznika do Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18.12.2002 r. w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu, trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku oraz postępowania o wypłatę jednorazowego odszkodowania (t. jednol. Dz.U. z 2013 r., poz. 954).

dowód: opinia sądowno – lekarska z dnia 9.05.2016 r. prof. dr hab. med. S. K., k. 301 – 305.

Rozmiar i zakres doznanych przez powoda z tytułu wypadku cierpień fizycznych związany był z przebyłym urazem - złamaniami czaszki - sklepienia i podstawy, urazem klatki piersiowej. Okres dolegliwości bólowych wynosił ponad 6 miesięcy. Cierpienia psychiczne są w przypadku powoda trudne do określenia, ponieważ w wyniku uszkodzenia płatów czołowych i mózdzku ma on podniesiony nastrój i infantylne postrzegania świata. Są to zaburzenia psychiczne trwałe, obecnie na ustalonym poziomie.

dowód: opinia sądowno – lekarska z dnia 9.05.2016 r. prof. dr hab. med. S. K., k. 301 – 305.

Rokowania co do stanu neurologicznego i psychicznego powoda w przyszłości są niepomyślne - powstałe szkody na skutek urazu czaszkowo – mózgowego mają charakter stabilny, ale trwałe. Uzyskanie stabilności wiąże się z codzienną rehabilitacją neurologiczną i psychologiczną. Czasokres leczenia powoda wynosić będzie co najmniej 4 lata, aż do zakończenia wieku rozwojowego, w przypadku powoda będzie on przedłużony.

Uszkodzenia rokuja niepomyślnie w zakresie możliwości samodzielnego życia i pełnienia ról społecznych, - założenia życia rodzinnego. Obecnie powód nie wymaga zabiegów operacyjnych związanych z wypadkiem.

dowód: opinia sądowno – lekarska z dnia 9.05.2016 r. prof. dr hab. med. S. K., k. 301 – 305.

W okresie po wypadkowym dodatkowe koszty tworzyły leki, materiały opatrunkowe, koszty rehabilitacji, wizyt specjalistycznych. Z tego tytułu rodzice powoda wydatkowali łącznie kwotę 2.957,53 zł.

dowód: faktury VAT, k,132 – 142.

Poza okolicznościami, które zostały przez strony przyznane (art. 229 k.p.c.) lub też taką ocenę uzasadniał przebieg całego postępowania (art. 230 k.p.c.), istotne dla sprawy fakty Sąd ustalił w oparciu o przedstawione powyżej, nie zakwestionowane przez strony dokumenty urzędowe i prywatne.

Obrażenia ciała jakich doznał powód były w zasadzie okolicznością niesporną. Sporne natomiast były konsekwencje tych obrażeń w kontekście rozmiaru krzywdy w ten sposób przez powoda doznanej oraz stopień przyczynienia się powoda do doznanej szkody.

Z tych to przyczyn, celem dokonania obiektywnej i najpełniejszej oceny powyższych kwestii, Sąd dopuścił dowód z dokumentacji medycznej powoda, jako pierwotnego i najbardziej szczegółowego źródła informacji dotyczących jego stanu zdrowia w związku z wypadkiem.

Sąd oparł również ustalony w sprawie stan faktyczny na opinii biegłych z zakresu neurochirurgii prof. dr hab. med. S. K. oraz biegłego z zakresu rekonstrukcji wypadków drogowych i techniki samochodowej mgr inż. J. K. na okoliczność ustalenia stopnia uszczerbku na zdrowiu doznanego przez powoda w wyniku wypadku zaistniałego w dniu 6.10.2013r., wpływu doznanych obrażeń na jego obecny stan zdrowia, przeżytych przez niego cierpień, rokowań na przyszłość oraz przyczynienia się uczestników wypadku do zaistniałego zdarzenia i jego skutków, oceniając powołane opinie jako rzetelne i kompletne. W ocenie Sądu, opinie zostały sporządzone przez osoby dysponujące odpowiednią wiedzą i doświadczeniem. Biegli wykorzystali zebrane w aktach sprawy istotne dokumenty, dokonując wnikliwej analizy poczynionych w ten sposób ustaleń. W konsekwencji biegli udzielili kompletnej i profesjonalnej odpowiedzi w zleconym im zakresie. Zarówno strona powodowa jak i pozwana nie zgłaszali żadnych zastrzeżeń i zarzutów do poczynionych przez biegłych ustaleń i wniosków.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało częściowo na uwzględnienie.

Odpowiedzialność pozwanego za skutki wypadku i poniesioną przez powoda szkodę nie budzi wątpliwości na tle przepisów art. 805 § 1 k.c. oraz art. 9 ust. 1 i art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22.05.2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (t. jednol. Dz. U. z 2013 r. poz. 392).

Niewątpliwie biorąc pod rozwagę doznane przez powoda w związku z wypadkiem cierpienia psychiczne i fizyczne, uzasadnione jest przyznanie powodowi zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę stosownie do art. 444 §1 i art. 445 §1 k.c.

W niniejszej sprawie strona pozwana nie kwestionowała swojej odpowiedzialności gwarancyjnej za skutki wypadku jakiemu uległ powód. Spornymi kwestiami były natomiast: stopień ewentualnego przyczynienia się powoda do powstania szkody oraz wysokość roszczenia powoda o zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę.

W judykaturze ugruntował się już pogląd opowiadający się za kompensacyjnym charakterem przewidzianego w art. 445 §1 k.c. zadośćuczynienia pieniężnego, tj. uznający je za sposób naprawienia szkody niemajątkowej, wyrażającej się krzywdą w postaci doznanych cierpień fizycznych i psychicznych. Powinno ono uwzględniać nie tylko krzywdę istniejącą w chwili orzekania, ale również taką, którą poszkodowany będzie w przyszłości na pewno odczuwać, oraz krzywdę dającą się z dużym stopniem prawdopodobieństwa przewidzieć. O rozmiarze należnego zadośćuczynienia pieniężnego powinien zatem decydować w zasadzie rozmiar doznanej krzywdy, tj. stopień cierpień fizycznych i psychicznych, ich intensywność, czas trwania, stopień i trwałość kalectwa i inne podobne okoliczności. Niewymierny w pełni charakter tych okoliczności sprawia, że sąd przy ustalaniu rozmiaru krzywdy i tym samym wysokości zadośćuczynienia ma pewną swobodę. Podkreśla się, że ocena sądu w tym względzie powinna opierać się na całokształcie okoliczności sprawy. Istotnym elementem indywidualizującym jest wiek poszkodowanego bowiem intensywność cierpień z powodu kalectwa jest większa u człowieka młodego, skazanego na rezygnację z radości życia,

jaką daje zdrowie, możliwość pracy i osobistego rozwoju (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12.09.2002 r., IV CKN 1266/00, Lex nr 80272). Zadośćuczynienie musi przedstawiać wartość ekonomicznie odczuwalną, z drugiej zaś strony powinno być utrzymane w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa, jednakże uwzględnianie stopy życiowej społeczeństwa przy określaniu wysokości zadośćuczynienia nie może podważać jego kompensacyjnej funkcji (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10.03.2006 r., IV CSK 80/05, OSNC 2006/10/175).

Biorąc powyższe kryteria pod rozwagę oraz odnosząc je do ustalonego w sprawie stanu faktycznego uznał Sąd za uzasadnione przyznanie powodowi zadośćuczynienia w żądanej przez niego kwocie 160.000,00 zł (którą to kwotę powód wskazywał jako odpowiednią z tego tytułu). Sąd miał na względzie, że powód w chwili wypadku był dzieckiem, miał zaledwie 11 lat, przed wypadkiem był w pełni sprawny, zdrowy, rozwijał się prawidłowo, a w następstwie wypadku doznał bardzo znacznego uszczerbku na zdrowiu (w wysokości 70%), także stopień nasilenia jego cierpień psychicznych i fizycznych w związku z wypadkiem był bardzo znaczny.

Na skutek odniesionych w wypadku z dnia 6.10.2013 r. obrażeń powód został na trwale ograniczony w normalnej egzystencji i pozbawiony możliwości prowadzenia życia w dotychczasowy sposób. Powód wymaga nadzoru i opieki ze strony rodziców w większym stopniu niż dziecko zdrowe w podobnym do niego wieku, ma trudności w nauce (został objęty specjalnym nauczaniem), ma trudności z koncentracją uwagi, stał się infantylny, pobudzony, źle reaguje na sytuacje stresowe, zachodzi u niego konieczności stałej i specjalistycznej rehabilitacji psychoruchowej. Powód pozbawiony został możliwości realizacji planów życiowych, bowiem uszkodzenia jakich doznał powodują trudności w samodzielnym życiu i pełnieniu ról społecznych.

Sąd miał na względzie, iż powołana kwota będzie odpowiednia do rozmiaru doznanej przez powoda krzywdy, wynikającej ze znacznego stopnia i trwałości kalectwa oraz cierpień psychicznych i fizycznych powoda z tym związanych. Powód przez wiele tygodni był hospitalizowany, przez długi okres czasu odczuwał także nasilone dolegliwości bólowe w związku z obrażeniami doznanymi w wyniku wypadku, jego leczenie nie zostało jeszcze zakończone, będzie trwało aż do osiągnięcia przez powoda wieku dojrzałego.

Szkoda niemajątkowa dotyka sfery doznań psychicznych człowieka, obejmuje ból, cierpienie, tak fizyczne, jak i psychiczne, jest niewymierna i w zasadzie nieodwracalna, dlatego nie da się jej wyrazić i ocenić w sposób adekwatny w kwocie pieniężnej. Można to uczynić jedynie w sposób przybliżony, pośredni, niedoskonały. W ocenie Sądu zadośćuczynienie w powołanej wysokości uwzględnia obniżenie jakości życia powoda we wszystkich powołanych płaszczyznach, ujemne przeżycia powoda z tym związane i w pośredni sposób pozwoli na wyrównanie uszczerbku doznanego przez powoda.

Sąd wziął pod rozwagę, iż powołana kwota winna zostać zasądzona na rzecz powoda przy uwzględnieniu jego przyczynienia się do doznanej szkody (art. 362 k.c.) oraz, iż powodowi wypłacona już została kwota 5.000,00 zł.

W niniejszej sprawie Sąd w oparciu o art. 362 k.c. ustalił, iż stopień przyczynienia się powoda do powstania szkody wynosi 40%.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wskazuje, iż wyłączną przyczyną wypadku drogowego z udziałem powoda było naruszenie przez powoda zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym, co zostało potwierdzone w toku postępowania opinią biegłego sądowego do spraw techniki samochodowej, rekonstrukcji wypadków i kolizji drogowych mgr inż. J. K.. Kierujący pojazdem M. T. nie ponosił winy w zaistnieniu w.w. zdarzenia. Z uwagi na wiek powoda, który w dacie wypadku miał 11 lat, ze względu na treść art. 426 k.c. nie można było przypisać mu winy. Niemniej jednak przepis art. 362 k.c. ma zastosowanie również wówczas, gdy niezawinione zachowanie się poszkodowanego stanowi wyłączną przyczynę powstania szkody (zob. uchwała Sadu najwyższego z dnia 20.09.1975, III CZP 8/75, OSNC 1976/7-8/151, M.Prawn. 2015/9/486). W powołanej uchwale w Sąd Najwyższy wskazał, dalej, iż przepis art. 436 k.c. w związku z art. 435 k.c. normuje szczególny rodzaj odpowiedzialności obiektywnej ciężącej na posiadaczach pojazdów komunikacyjnych poruszanych za pomocą sił przyrody. Przesłanką tej odpowiedzialności jest istnienie normalnego związku przyczynowego pomiędzy ruchem pojazdu mechanicznego a powstaniem szkody,

nie ma natomiast znaczenia ani wina, ani bezprawność działania posiadacza pojazdu (w razie istnienia tych elementów zachodzi zbieg podstaw odpowiedzialności), przy czym odpowiedzialność posiadacza pojazdu może być uchylona tylko przez wykazanie jednej z trzech okoliczności, mianowicie, że przyczyną szkody była siła wyższa albo wyłącznie wina poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą posiadacz pojazdu nie ponosi odpowiedzialności. Z powyższego unormowania wynika, że okoliczność, iż wyłączną przyczyną szkody było niezawinione zachowanie się poszkodowanego, nie zwalnia posiadacza od odpowiedzialności z art. 436 k.c. Tak surowa odpowiedzialność uzasadniona jest szczególnym niebezpieczeństwem wywołanym przez ruch pojazdów mechanicznych, którego ryzyko powinien ponosić posiadacz pojazdu.

Sąd nie podziela stanowiska pozwanego, że przyczynienie to wynosiło 90%. Decydujące w ocenie Sądu znaczenie dla ustalenia stopnia przyczynienia się miał bardzo młody wiek powoda - 11 lat oraz okoliczności zdarzenia. Dla uwzględnienia przyczynienia się małoletniego konieczne jest, by mógł on choć w ograniczonym zakresie mieć świadomość nagannego zachowania lub grożącego mu niebezpieczeństwa. W przypadku 11 letniego dziecka świadomość taka w pewnym stopniu już istnieje, niemniej jednak nie jest ona jeszcze odpowiednio wykształtowana. Z pewnością nie jest ona rozwinięta w stopniu równorzędnym ze świadomością kierującego pojazdem. Istotne jest także to, iż powód działał pod wpływem stresu, spieszył się by nie spóźnić się do szkoły, był to niewątpliwie czynnik wpływający na jego nierozwagę.

W konsekwencji powyższego Sąd uznał, że powód przyczynił się do powstałej szkody w wysokości 40%.

Oznacza to, że zasądzeniu na rzecz powoda tytułem zadośćuczynienia ostatecznie podlega kwota 91.000,00 zł (160.000,00 zł x 0,6 – 5.000,00 zł).

Powołaną kwotę Sąd zasądził z ustawowymi odsetkami od kwoty 55.000,00 zł od dnia 13.02.2014 r. i od kwoty 36.000,00 zł od dnia 20.06.2014 r. do dnia zapłaty przyjmując, iż roszczenie o jej zapłatę stało się w tej części wymagalne po upływie 30-dniowego terminu od daty doręczenia stronie pozwanej wezwań do zapłaty należności w toku postępowania w przedmiocie likwidacji szkody - odpowiednio pismami z dnia 7.01.2014 r. i z dnia 12.05.2014 r., które to pisma zostały pozwanemu doręczone w dniu 13.01.2014 r. i najpóźniej w dniu 20.05.2014 r. - wtedy pozwana ustosunkowała się do treści pisma z dnia 12.05.2014 r. (vide: akta likwidacji szkody k. 202) - art. 817 §1 oraz art. 455 w związku z art. 481 §1 i 2 k.c.

Terminowy charakter świadczenia ubezpieczyciela, o czym mowa w art. 817 § 1 i 2 k.c., należy odczytywać w taki sposób, że ubezpieczyciel popada w opóźnienie, jeśli nie spełni świadczenia, które zostało mu zgłoszone kwotowo, w terminach zakreślonych w powołanych przepisach. Pozwany nie uczynił temu żądaniu w powołanym terminie zadość, choć w ocenie Sądu były do tego podstawy zarówno w zakresie ustalenia odpowiedzialności pozwanego, jak i rozmiaru doznanej przez powoda krzywdy, który uzasadniał wypłatę zadośćuczynienia w powołanej wysokości już w tych datach - por. w tym zakresie np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18.02.2011 r., I CSK 243/10, Lex Nr 848109.

Tytułem odszkodowania powód domagał się zapłaty kwoty 13.989,17 zł, na którą składały się koszty dojazdów, opieki osób trzecich oraz dalszego leczenia powoda. Szkoda w tym zakresie winna podlegać naprawieniu na podstawie art. 444 §1 k. c. jako niewątpliwie pozostająca – co wynika z opinii biegłego – w związku z uszkodzeniem ciała powoda jakiego doznał w wyniku wypadku mającego miejsce w dniu 6.10.2013 r.

Podkreślić należy, że korzystanie z pomocy innej osoby i związane z tym koszty stanowią koszty w rozumieniu art. 444 § 1 k.c., a legitymacja czynna w zakresie żądania zwrotu tych kosztów przysługuje poszkodowanemu niezależnie od tego, kto sprawuje nad nim opiekę – osoba bliska czy inna osoba (por. wyrok SN z dnia 15 lutego 2007 r., II CSK 474/06, LEX nr 274155), jak również niezależnie od tego czy poszkodowany efektywnie wydatkował odpowiednie kwoty na koszty opieki (por. wyrok SN z dnia 26 lipca 1977 r., I CR 143/77, LEX nr 7971, wyrok S. Apel. w Poznaniu z dnia 8 lutego 2006 r., sygn. akt I ACa 1131/05). Co istotne zatem, poszkodowany nie jest zobowiązany do udowodnienia poniesionych wydatków i może dochodzić roszczenia także wówczas, jeżeli dysponuje wystarczającymi środkami z innych tytułów lub opiekę nad nim sprawują osoby, niedomagające się w zamian żadnej finansowej rekompensaty, w

tym właśnie najbliżsi (por. wyrok SN z dnia 4 marca 1969 r., sygn. akt I PR 28/69, OSN 1969, nr 12, poz. 229; wyrok SN z dnia 11 marca 1976 r., sygn. akt. IV CR 50.76, OSN 1977, nr 1, poz. 11 z glosą J. Rezlera, NP. 1978, nr 6, s. 964 i n.).

Ponieważ opiekę nad powodem sprawowali przede wszystkim jego domownicy - rodzice, uzasadnione jest przyjęcie wynikłych z tego tytułu kosztów w wysokości minimalnego wynagrodzenia za godzinę pracy, nie zaś w wysokości kosztów wykwalifikowanej opieki jak wywodził powód.

Minimalne wynagrodzenie netto wynosiło w 2013 r. ok. 1.180,00 zł (brutto 1.600,00 zł), w 2014 r. ok. 1.240,00 zł (brutto 1.680,00 zł), w 2015 ok. 1286,00 (1.750,00 brutto).

Minimalne wynagrodzenie pracowników za godzinę pracy netto (przy przyjęciu przeciętnie 180 godzin roboczych w miesiącu) wynosiło w 2013 r. ok. 6,6 zł, w 2014 r. ok. 7,00 zł, w 2015 r. ok. 7,2 zł.

W zakresie zwrotu kosztów opieki osób trzecich Sąd uwzględnił powództwo tylko w tym zakresie, w którym powód dochodził zwrotu tych kosztów za okres nie obejmujący jego hospitalizacji. W opinii sądowno - lekarskiej biegły S. K. wskazał, że wskutek wypadku komunikacyjnego z dnia 6.10.2013 r. powód wymagał i nadal wymaga pomocy osób trzecich. Pomoc i opiekę nad powodem sprawowali i nadal sprawują jego rodzice. Wyłączając okres pobytu w szpitalu tj. od dnia 6.10.2013 r. do dnia 5.11.2013 r. powód był osobą niesamodzielną wymagającą opieki innych osób w wymiarze po 6 godzin w okresie od dnia 6.11.2013 r. do dnia 26.11.2016 r., w dalszym okresie od dnia 26.11.2013 r. do dnia 29.06.2014 r. w wymiarze 2 godzin dziennie. W sumie powód wymagał opieki przez ok. 1.140 godzin.

Koszt ten wyniósł zatem w przybliżeniu kwotę 1.425,60 zł za okres od dnia 26.11.2013 r., 31.12.2013 r. (36 dni x 6 x godzin x 6,60 zł). Za okres od dnia 1.01.2014 r. od dnia 26.05.2014 r. kwotę 4.872,00 zł (116 dni x 6 godzin x 7,70 zł). Za okres od dnia 27.05.2014 r. do dnia 29.06.2014 r. kwotę 476,00 zł (34 dni x 2 godziny x 7,00 zł).

Łącznie koszt ten wyniósł zatem kwotę 6.773,60 zł. Po odjęciu wypłaconej przez pozwanego kwoty 100,00 zł i uwzględnieniu stopnia przyczynienia się powoda do powstania szkody w wysokości 40%, należna powodowi z tytułu zwrotu kosztów opieki jest kwota 3.964,16 zł (6.773,60 zł x 0,6 – 100,00 zł).

Zdaniem Sądu Brak było podstaw do uwzględnienia roszczenia w tym zakresie za okres hospitalizacji powoda bowiem w tym czasie powód otrzymywał właściwą i całodobową opiekę ze strony personelu medycznego. Nawet jeżeli pobyty członków rodziny oddziaływały korzystnie na zdrowie poszkodowanego, to nie sposób ich traktować jako niezbędnego elementu opieki, uzasadniającego zwrot kosztów (zob. Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia z dnia 20.10.2015 r., sygn. akt I ACa 911/15, LEX nr 1954625).

Sąd uwzględnił powództwo także w części, w której powód dochodził zapłaty kwoty 1.805,33 zł tytułem zwrotu kosztów dojazdu, gdyż roszczenie w tym zakresie zostało poparte dokumentacją lekarską oraz oświadczeniami rodziców powoda co do zasadności i częstotliwości odwiedzin powoda w szpitalu, przy uwzględnieniu odległości od miejsca zamieszkania rodziców powoda – Z. do Szpitala (...) w K. tj. 36 km obie strony (36 km x 50 x 2 = 3600 km; 3600 x 0,8358 zł = 3.008,88 zł; 3.008,88 x 0,6 = 1.805,33 zł).

O zwrocie kosztów dojazdów i opieki osób trzecich Sąd orzekł dodatkowo przy zastosowaniu art. 322 k.p.c.

Sąd uznał także za zasadne w całości roszczenie powoda w zakresie żądanego przez powoda odszkodowania w kwocie 1.774,52 zł, które obejmuje koszty medykamentów, środków higienicznych, wizyt i zabiegów rehabilitacyjnych. W toku niniejszego postępowania powód na podstawie opinii biegłego w sposób niebudzący wątpliwości wykazał, że koszty te były w pełni uzasadnione, a ich wysokość została przez powoda udokumentowana dołączonymi do pozwu fakturami.

Powołane wyżej kwoty zasądził Sąd na rzecz powoda z ustawowymi odsetkami od 13.02.2014 r. (kolejny dzień po upływie 30 - dniowego terminu od wezwania do naprawienia szkody do dnia zapłaty (art. 817 §1 oraz art. 455 w związku z art. 481 §1 i 2 k.c.).

Uzasadnione jest żądanie powoda ustalenia odpowiedzialności pozwanego za skutki wypadku, jakie mogą ujawnić się w przyszłości. Powód posiada interes prawny w żądaniu takiego ustalenia, ponieważ w ocenie Sądu zachodzi wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia dalszych, normalnych następstw wypadku (co wynika z opinii sądowo – lekarskiej), które skutkować mogą dalszym uszczerbkiem powoda na zdrowiu. Ustalenie to jest zasadne także pod rządem art. 442¹ § 3 k.c. gdyż jego dokonanie pozwoli uniknąć powodowi ewentualnych trudności dowodowych, które ze względu na znaczny upływ czasu mogą wiązać się z dochodzeniem należnych jej roszczeń wynikłych z wypadku, a które mogą wyniknąć w przyszłości (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 24.02.2009 r., III CZP 2/09, OSNC 2009/12/168). Powyższe żądanie znajduje uzasadnienie z uwagi na specyfikę odniesionych przez powoda urazów ciała. Z opinii biegłego wynika, iż rokowania w związku z następstwami odniesionych obrażeń są niekorzystne, powód nie rokuje powrotu do stanu zdrowia sprzed wypadku, wymaga stałego leczenia i rehabilitacji.

O kosztach procesu między stronami orzekł Sąd na zasadzie art. 100 zdanie 2 k.p.c. oraz §2 ust. 1 i 2 i §6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t. jednol. Dz. U. z 2013, poz. 490). Sąd obciążył pozwanego obowiązkiem zwrotu powodowi poniesionych kosztów procesu w całości mając na względzie, iż powód uległ tylko co do nieznaczonej części zgłoszonego żądania. Na koszty te po stronie powoda składa się opłata sądowa od pozwu w wysokości 5.250,00 zł, poniesione wynagrodzenie pełnomocnika powoda będącego radcą prawnym w kwocie 3.600,00 zł, poniesiona przez pełnomocnika opłata od udzielonego mu pełnomocnictwa w kwocie 17 zł. Sąd uznał przy tym za uzasadnione przyznanie pełnomocnikowi powodów wynagrodzenia w wysokości dwukrotności stawki opłaty minimalnej mając na względzie, iż w ocenie Sądu stopień zawłości sprawy i nakład pracy pełnomocnika uzasadniał przyznanie wynagrodzenia w wyższej wysokości.

O nieuiszczonych kosztach sądowych orzekł Sąd na zasadzie art. 83 ust. 2 i art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t. jednol. Dz. U. z 2016 r., poz. 623). Ponieważ powód uległ tylko co do nieznaczonej części zgłoszonego żądania, Sąd obciążył pozwanego w całości obowiązkiem zwrotu wydatków na wynagrodzenia biegłych (991,16 zł i 416,52 zł) oraz kosztów uzyskania dokumentacji przebiegu leczenia powoda (190,09 zł).

Sygn. akt IC 1227/14

(...)

1. (...)

2. (...)

3. (...)